

PRESENTACIÓ DELS PROGRAMES

«COP D'ULL»

L'any 2004, la direcció de Canal Blau Televisió del Garraf, a Vilanova i la Geltrú, ens va proposar a dos membres de l'Institut d'Estudis Penedesencs (IEP) una col·laboració en una innovadora sèrie divulgativa de natura i paisatge rural al Penedès-Garraf. El llavors responsable de la Secció de Toponímia de l'IEP, en Vicenç Carbonell i Virella, i el cap de la Secció de Botànica de l'IEP, el Dr. Josep Antoni Herrera i Sancho, vàrem ser acomissionats per l'IEP i férem finalment de directors-presentadors de la sèrie "in situ" i a través dels diversos paisatges del Garraf i del Penedès.

La Vegueria del Penedès inclou actualment quatre comarques, l'Alt Penedès, el Baix Penedès, el Garraf i gran part de l'Anoia. Una conjunció paisatgística ben delimitada i prou singular a Catalunya. Ens va semblar llavors però, què les diferents delimitacions administratives d'aquest vast territori muten amb inusitada espontaneïtat a través dels segles, i el que volien representar era una delimitació del paisatge immutable a escala humana. Ja ho teníem, les conques hidrogràfiques, que vertebraven i donen vida a una gran part d'aquest territori. D'aquestes, la del riu Foix i la de la riera de Begues, representaven allò que se'ns sol·licitava des de la televisió: una bona representació del Penedès i del Garraf.

Al Penedès, sensu lato, ha existit i perdura una perfecta comunió, una coevolució entre les persones i el territori. Pensem què és un dels millors territoris a Catalunya per representar-ho. L'activitat forestal, els boscaters, els diversos oficis del bosc, l'agricultura, la ramaderia, la pesca fluvial i marítima, però també els pous, els molins, la força hidràulica, les dificultats orogràfiques de comunicació, l'aïllament secular del Garraf... tantes coses per explicar... I un sol fil conductor, una única línia de vida, un vector hídric esculpidor i modelador alhora del paisatge esquerp, dur, eixut, però aprofitat durament pels penedesencs al llarg de la història fins a l'última gota d'esma de vida.

El paisatge del Foix i del Garraf va ser primer colonitzat per tribus diverses i civilitzacions successives, però la petjada més recent sobreinscrites són les seves principals masies. Espais naturals i masies, paisatge i humanitats penedesenques. Aquí teniu les dues sèries: la del Foix i la del Garraf, gravades durant els anys 2005 i 2006, i emeses els mateixos anys. Foren objecte de diverses re-emissions entre els anys 2007 al 2010, durant la programació estiuenca de Canal Blau TV, a petició popular i també de diverses entitats excursionistes, ecologistes i de moltes escoles i instituts del Penedès i del Garraf, que inclouen molt capítols de la sèries en la seva programació educativa dels centres.

El riu Foix i la seva conca hidrogràfica són un perfecte exemple de riu intermitent mediterrani: curt, de forta pendent, entre la torrencialitat, l'eixutesa i la contaminació. Des de les seves fonts, són vàries, als cims i vessant de la Serralada Prelitoral, la forma en que s'inscriu serpentejant entre els suaus turons de la Depressió del Penedès, i el xoc brutal quan topa de sobte contra els forts contraforts calcaris muntanyencs de la Serralada Litoral a Castellet, que el revifa, el rejuveneix i el fa tenir un segon renaixement hidràulic (un segon curs alt del riu, però obligat per l'orografia al seu curs final) fins a la seva desembocadura en el modest delta del Foix, a tocar de Cubelles.

La riera de Begues, és un torrent mediterrani típic. Sempre sec. Però quan venen fortes pluges o temporals de primavera o tardor, llavors es desferma un potent dragó de rocs, pedres i fang que ho arrasa tot al seu pas, ponts, pontets, passeres, guals i qualsevol altre obstacle fortuït que trobi al seu ímpetu, siguin carros, cavalleries, persones, ramats i vehicles. La seva càrrega hidràulica en aquestes situacions és tant potent que solca profunds barrancs, fondos al Penedès, belluga grans rocs d'algunes tones, i entapissa el seu fons d'un pedregar enorme i continu. Neix al cim i vessant del Montau, el més alt del massís de l'Ordal, prop de Begues, però s'endreça terra endins, d'esquena al mar, no troba desaigua cap l'Anoia o el Llobregat, i llavors s'escola lentament en pendent suau cap a Vilafranca del Penedès, a la Depressió del Penedès, però sense deixar de gratar l'esquena del massís de l'Ordal i ja arribant al Garraf, fins trobar escletxa als peus d'Olèrdola, a on ja s'encamina, entre contraforts de la Serralada Litoral, cap a mar, desembocant molt a prop de la Punta de Les Coves de Sitges, i formant també un modest delta. El seu nom es rebateja una i altra vegada quan frega la darrera població al seu curs: riera de Begues, riera de Vilafranca, riera de Ribes,...però el seu mot correcte és el de les seves fonts: riera de Begues.

Agraïm a Canal Blau que ens hagi permès posar a disposició de tothom, a través del nostre canal Youtube i de les nostres xarxes, aquest programes que estaven fora de catàleg i no es podien veure en cap plataforma oberta. D'aquesta manera hem pogut tornar-los a posar a disposició del públic, atès l'atractiu del seu contingut.

Ha estat una col·laboració entre Canal Blau i l'IEP que permet fer realitat la difusió d'una gran riquesa patrimonial, material i immaterial, que hem de poder valorar tant des de la vesant del gaudi com pel compromís per la seva preservació i protecció.

Juliol 2020